

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

MAGISTRAT DR. SILVIO MELI
LL.D.; Dip.Stud.Rel.; Dip.Can.Matr. Jur. & Proc.;
Cert.Jur. & H.R. (Strasbourg);
P.G. Dip. European Competition Law (King's College, London),
P.G. Dip. European Law (King's College, London).

Seduta ta' nhar l-Erbgha 22 ta' Mejju tas-sena 2002.

Numru 19

Avviz numru 350/00/SM

Charles u Mary konjugi Spiteri

vs

Associated Supplies Limited

Il-Qorti,

Rat l-avviz fuq indikat datat l-24 ta' Marzu tas-sena 2000 li permezz tieghul l-atturi sejhu lis-socjeta' konvenuta quddiem din il-qorti sabiex tghid ghaliex m'ghandiex tkun:

- 1. Previa kwalsiasi dikjarazzjoni necessarja u opportuna jigi dikjarata u deciz iz-zewg "air conditioners" tal-marka "Top" mixtrija mill-atturi minghand il-konvenut ta' kapacita' ta' 15.500 Btu kellhom ikunu ta' 12,000 Btu ghaliex huma kbar wisq fejn twahhlu u ghalhekk ma humiex ta' kwalita' patwitta;**

2. **Konsegwentement jigi dikjarat u deciz li dan il-bejgh ghandu jigi dikjarat null u rexiss;**
3. **Is-socjeta' konvenuta ghandha tkun ikkundanata tirrifondilhom s-somma ta' LM780.00,0 oltre l-imghax legali mid-9 ta' Gunju 1999 u dan skond order number 4261;**
4. **Bl-ispejjez komprizi dawk tal-ittra legali tas-16 ta' Novembru 1999 u tat-3 ta' Frar 2000 u bl-ingunzjoni tal-konvenut ghas-subizzjoni;**

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet datata l-1 ta' Gunju tas-sena 2000 li permezz taghha s-socjeta' konvenuta eccepjet is-segwenti:

1. **Illi in linea preliminari, l-azzjoni attrici hija insostenibbli billi ma hiex ikkontemplata fil-ligi Maltija. Jekk il-haga mibjugha ma tkunx skond il-kwalita' pattwita, kif premess mill-atturi fl-avviz odjern, ix-xerrej jista' jghazel li jirrifjuta l-konsenja tal-haga u jitlob id-danni, jew li jaccetta li jircievi l-haga bi prezz anqas. Ix-xerrej izda m'ghandux ir-rimedju pretiz bl-azzjoni attici, liema rimedju huwa rizervat lix-xerrej biss f'kaz ta' azzjoni bbazata fuq il-garanziji sanciti mill-ligi sew ghall-pacifiku pussess tal-haga mibjugha u sew ghad-difetti li ma jidhrux tal-haga mibjugha;**
2. **Illi in linea preliminari wkoll u minghajr pregudizzju ghas-suespost, f'kaz illi jirrizulta illi l-azzjoni attrici hi bbazata fuq il-garanzija tal-bejjiegh ghad-difetti li ma jidhrux tal-haga mibjugha, allura l-atturi ddekadew mid-dritt taghhom illi jippromwovu din l-azzjoni kontra s-socjeta' eccipjenti a tenur tal-artikolu 1431 tal-Kodici Civili;**
3. **Illi fuq il-mertu u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet preliminari hawn sollevati, it-talbiet attrici huma f'kull kaz infondati fil-fatt**

u fid-dritt u jimmeritaw illi jigu respinti, bl-ispejjez kontra taghhom, billi ma huwiex minnhu li l-airconditioners mibjugha mis-socjeta' esponenti ma huwiex tal-kwalita' pattwita, kif ser jirrizulta aktar dettaljatament fil-kors tal-provi f'din il-kawza;

4. Salvi eccezzjonijiet ohra;

Semghet ix-xhieda prodotta;

Rat id-dokumenti esebiti;

Semghet it-trattazzjoni orali tar-rapprezentanti legali tal-partijiet;

Ikkonsidrat:

Illi l-fatti li taw lok ghall-procedura odjerna jistghu jigu sintetikament kompilati bil-mod segwenti:

1. Illi f'Gunju ta' l-1999 l-atturi thajjru jixtru l-apparat tal-arja kondizzjonata intenzjonata ghar-residenza taghhom;
2. Illi munit b'din ir-risoluzzjoni l-attur mar fix-“showroom” tas-socjeta' konvenuta biex jibda t-trattattivi tieghu halli jkun jista' jikkonsolida l-hsieb tieghu u jghamlu realta';
3. Illi l-attur ittratta ma' “salesman” li sab fl-imsemmija “show room”, tah spesifikazzjonijiet ta' fejn ried jinstalla l-apparat li ried jixtri minn hemm, informah li kellu bzonn apparat ghal tlett t-ikmamar ta' daqs differenti;
4. Illi peress li l-attur ma kienx cert mid-daqs tal-kmamar fejn ried jinstalla dan l-apparat, allura s' “salesman” u hu ftehm u li s-socjeta' konvenuta tibghat “engineer” biex ikun jista' jkejjel u jistudja l-partikolaritajiet fejn kien ser jigi installat dan l-apparat b'aktar precizjoni;

5. **Illi jirrizulta assodat li s-“salesman” de quo assigura lill-konvenut li l-apparat li jirrakkomandaw ikun wiehed idoneu ghall-ambjent fejn kien ser jigi installat;**
6. **Illi l-attur kien ukoll informa lil dan is-“salesman” li hu ma kienx jifhem fit-teknikalitajiet involuti fl-apparat de quo u li allura kien qed jistrieħ fuq il-pariri li kien qed jinghata mill-impjegati u rapprezentanti tas-socjeta’ konvenuta;**
7. **Illi anke waqt dawn it-trattattivi preliminari l-istess “salesman”, a bazi ta’ l-indikazzjonijiet furniti lilu mill-attur kien issuggerixxa li l-potenza ta’ l-apparat de quo kellu jkun ta’ tnaħ-il elf BTU, (12,000);**
8. **Illi stante li f’dan l-ewwel kollokju l-partijiet kienu biss qablu li jeżaminaw l-ambjent fid-dettal dovut biex b’hekk jiddeterminaw il-potenza ta’ l-apparat idoneu, allura l-attur hareg mix-“showroom” biss b’dan l-intendiment specifiku;**
9. **Illi pero’ dak inhar stess meta irritorna fir-residenza tieghu ircieva telefonata mis-“salesman” de quo li nfurmah b’certa insistenza li kellu jerga’ jirritorna fix-“showroom” biex jeffettwa depozitu dak il-hin stess, qabel il-hin ta’ l-egħluq, biex b’hekk jaccerta ruħu mill-akkwist għaliex altrimenti kien ser jitlef il-possibilita’ li jixtri l-apparat mixtieq;**
10. **Illi effettivament, rinfacat b’decizjoni bħal din, l-attur rega’ idderiga ruħu lejn ix-“show room” fejn kien aktar kmieni dak l-istess jum fejn ipprezenta d-depożitu minnhu mitlub mingħajr ma kienet għada giet determinata l-potenza ta’ l-apparat involut;**
11. **Illi f’dawk l-istess mument i tad-depożitu s-“sales man” jidher li nforma lill-attur li s-socjeta’ attrici ma kelliex l-apparat bil-**

potenzjalita' idonea izda apparat ta' potenzjalita' akbar cioe' ta' hmistax-il elf (15,000) B.T.U.;

- 12. Illi l-attur informa lil dan is-“salesman” illi hu ma kienx jifhem f'dan l-appart u kien qed jistrieħ fuq is-suggerimenti tieghu u jsostni nforma lil dan is-“salesman” li kellu jwahhallu “...dak li hu sewwa u tajjeb...” (ara fol 9);**
- 13. Illi l-istallazzjoni ta' l-apparat de quo ukoll kienet wahda problematika stante li jirrizulta illi dan gie installat minn haddiema ta' eta' zghira, principjanti u minghajr esperjenza f'dan ix-xogħol;**
- 14. Illi meta l-apparat, issa mwahhal, beda jiffunzjona dan mill-ewwel beda juri karenci kbar fil-funzjonament, u wiehed mill-“air conditioners” di fatti mill-ewwel kellu jigi sostitwit;**
- 15. Illi z-zewg “air conditioners” l-orha rrizultaw li kienu ferm aktar b'sahhithom għall-ambjent fejn gew installati u din il-proporzjonalita' tant kienet ezageratament kbira li kienet tirrendi l-funzjonament ta' l-apparat għal kollox sproporzjonat u inidoneu;**
- 16. Illi min dak inhar il-quddiem il-konvenuti bdew saga ta' trattattivi, suggerimenti, xogħolijiet u umiljazzjonijiet varji li wasslu biss lill-atturi biex jipprosegwixxu bil-procedura odjerna;**

Ikkonsidrat:

Illi s-socjeta' konvenuta minn naha tagħha ssostni li l-procedura mgħazula mill-atturi hi erronea stante li la għazlu l-hekk imsejha “actio redibitoria” u lanqas in sostituzzjoni tagħha għazlu l-“actio aestimatoria”;

Illi kif sostniet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawza fl-ismijiet Giuseppe Cini et vs Antonio Cassar deciza fit-12 ta' Gunju ta' l-

1952 huma vizzji redibitorji dawk li x-xerrej ma rax u lanqas seta' jara;

Illi fil-kaz odjern l-apparat installat ma jirrizultax li kellu xi tip ta' vizzju li seta' jnaqqasslu mir-rendiment li oggettivament wiehed kien jistenna minn apparat ta' dik il-potenza u li fil-fatt l-apparat hadem b'mod efficcjenti;

Illi ghalhekk din l-eccezzjoni tas-socjeta' konvenuta mhix applikabbli u qed tigi respinta;

Ikkonsidrat:

Illi rigward l-eccezzjoni aestimatoria sollevata mill-istess socjeta' konvenuta in sostituzzjoni ta' l-ewwel wahda ghandu jinghad li din ukoll hi irrilevanti ghall-vertenza in dizamina stante li hawn mhux qed jigi analizzat xi mankanza ta' garanzija kif rikjest mill-artiklu 1413 citat mill-istess socjeta';

Illi ghaldaqstant, din l-eccezzjoni qegheda wkoll tigi rispinta;

Ikkonsidrat:

Illi fit-trattattivi preliminari bejn venditur u kompratur, huwa l-onus tal-partijiet li jidhlu ghal dawn it-trattattivi b'animu limpidu u b'buona fede assoluta li ghandhom izommuhom tul it-trattattivi u anke oltre l-konsolidament kontrattwali;

Illi jirrizulta li l-attur li ttratta mas-socjeta' konvenuta hu bniedem komuni injar mill-finezzi xjentifici li taghhom hija responsabbli s-socjeta' konvenuta, liema socjeta' hi tenuta tispjega sewwa u kif dovut is-sitwazzjoni xjentifika lill-kompratur potenzjali;

Illi l-minimu li kompratur jirrikjedi f'cirkostanzi bhal dawn hu li tal-flus li qed ihallas hu jircievi s-servizz mitlub minghajr umiljazzjonijiet, raggieri jew intoppi inutili;

Illi l-obbligu tal-venditur, molto piu' bhal ma hu fil-kaz odjern meta ma tezistix dik il-konsapevolezza xjentifika minn wiehed mill-partijiet li tirrendi ghalhekk wahda mill-parti vulnverabbli aktar mill-ohra, allura l-venditur irid m'hux biss jiggwida lill-kompratur potenzjali biex ipoggieh f'posizzjoni li

jeffetwa l-ghazla informata li hi l-aktar idonea ghalieh, izda li dejjem jagixxi in buona fede fil-konfront tieghu u ma jindirizzahx lejn decizjonijiet li jistghu b'xi mod ikunu ta' pregudizzju ghalieh u minghajr ma l-kompratur potenzjali jkun qed jara tali pregudizzju;

Ikkonsidrat:

Illi ghalhekk ic-cirkostanzi kollha hawn analizzati jwasslu lil din il-qorti ghall-konkluzjoni minhabba n-nuqqas ta' buona fede da parti tas-socjeta' konvenuta, fil-mument tal-konsolidament tal-kuntratt kien hemm zball essenzjali li jirrendi lill-istess kuntratt null u minghajr effett;

Illi kif isostni l-Pescatore – Ruperto p.1414:

“Errore determinante il consenso e' soltanto quello che cade sulla sostanza del contratto: cioe' sulla...cosa stessa o sulla qualita' della cosa, che i contraenti hanno avuto principalmente in considerazione” (Cass. 14 ta' Lulju ta' l-1949 n. 1787. Foro it; Mass. 1949, 368);

Illi dan l-element hekk determinanti ta' l-essenzjalita' ta' l-izball ghandu jkun determinat biss permezz ta' kriterji oggettivi stante li jiddetermina x'inhum vizzju tal-kunsens u konsegwentement jirrendi kuntratt immedjabbilment null u minghajr effett;

Illi ghalhekk l-apprezzament tal-fatti hu essenzjali ghad-determinazzjoni tal-vizzju fuq riferit, liema apprezzament ma jistax jirrizulta li kien wiehed ta' natura legittima;

Illi in effetti l-agir tas-“salesman” tas-socjeta' konvenuta juri biss li hu kien qed jagixxi biex jentrappola lill-attur u jiggranfalu mill-ewwel ghall-iskopijiet ezzenzjali tieghu;

Illi tali agir la hu legittimu u lanqas ser jigi avallat minn din il-qorti stante li m'hux biss kien sors ta' pregudizzju serju ghall-atturi izda effettivament jirrendi r-relazzjoni kontrattwali ta' kompra-vendita in dizamina nullu u minghajr effett;

Ghaldaqstant din il-qorti filwaqt li tirrespingi l-eccezzjonijiet kollha sollevati mis-socjeta' konvenuta tilqa' t-talbiet attrici u tikkundanna lis-socejta' Associated Supplies Limited biex thallas l-ammont ta' seba' mija u tmenin Lira Maltin, (LM780.00,0), lill-atturi Charles u Mary konjugi Spiteri, bl-ispejjez u bl-imghaxijiet dovuti skond il-ligi mid-data ta' l-ittra ufficjali datata 16 ta' Novembru ta' l-1999.

**John Farrugia
Deputat Registratur**